

Datum van inontvangstneming : 19/01/2016

Zaak C-587/15

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 november 2015

Verwijzende rechter:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litouwen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 oktober 2015

Verzoekende partij:

Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras

Verwerende partijen:

Gintaras Dockeyčius

Jurgita Dockeyčienė

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

(hooggerechtshof van Litouwen)

BESCHIKKING

[...] 23 oktober 2015

Vilnius

De afdeling civiel recht, in uitgebreide samenstelling, van de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, [...]

heeft in overeenstemming met de regels omtrent de schriftelijke procedure het door verzoekende partij, **Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras** (bureau van autoverzekeraars van de Republiek Litouwen; hierna „verzoekende partij”, „eiser tot cassatie” of „bureau B”) ingediende cassatieberoep in een civiele procedure, dat strekt tot herziening van de beslissing van de Kauno apygardos teismas (gerechtshof van Kaunas) [...] van 7 oktober

2014 in de civiele zaak betreffende de vordering tot vergoeding van verzoekende partij [...] door verwerende partijen Gintaras Dockeyvičius en Jurgita Dockeyvičienė.

De afdeling stelt het volgende vast:

- 1 In onderhavige cassatieprocedure heeft het geschil tussen de partijen betrekking op de procedure waarin verzoekende partij [...] vergoeding kan vorderen van de persoon die verantwoordelijk is voor een verkeersongeval en de eigenaar van het voertuig kan.
- 2 Het geschil waarvoor in deze zaak een oplossing wordt gevraagd, valt binnen de werkingssfeer van de wet op de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven van de Republiek Litouwen (hierna: „wet op de verplichte verzekering”), van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (hierna: „richtlijn 2009/103”) en van het Algemeen Reglement van de raad van bureaus dat op 30 mei 2002 is overeengekomen tussen de nationale bureaus van verzekeraars van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte en andere geassocieerde staten en is gehecht aan besluit 2003/564/EG van de Commissie van 28 juli 2003 betreffende de toepassing van richtlijn 72/166/EEG van de Raad met betrekking tot de controle op de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven (hierna: „Algemeen Reglement”).
- 3 De derde alinea van artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) bepaalt dat indien een vraag wordt opgeworpen over de uitlegging van handelingen van de instellingen van de Europese Unie [eerste alinea, onder b), van artikel 267 VWEU] in een zaak die aanhangig is bij een nationale rechterlijke instantie van een lidstaat waarvan de beslissingen volgens het nationale **[Or. 2]** recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, deze instantie gehouden is zich tot het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof van Justitie”) te wenden.
- 4 De Lietuvos Aukščiausiasis Teismas is de rechterlijke instantie die deze zaak in laatste aanleg behandelt en zijn procedurele beslissing zal definitief zijn, zonder mogelijkheid van hoger beroep [...]
- 5 In onderhavige zaak acht het hooggerechtshof het nodig om het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing te verzoeken. De noodzaak daartoe is onder andere toe te schrijven aan uiteenlopende beslissingen in deze zaak van de rechter in eerste aanleg en de rechter in hoger beroep (zie in dit kader arrest Ferreira da Silva e Brito en anderen, C-160/14, EU:C:2015:565) en aan het feit dat, naar het oordeel

van het hooggerechtshof, uit toepassing van zowel de leer van de *acte éclairé* als de leer van de *acte clair* niet volkomen duidelijk is wat de inhoud is van de bepalingen van Unierecht die van belang zijn voor het geschil tussen partijen.

- 6 Aangezien het hooggerechtshof het Hof van Justitie verzoekt om een prejudiciële beslissing door middel van een niet-definitieve uitspraak [...], dat wil zeggen dat het doet geen uitspraak over het inhoudelijke geschil tussen de partijen, zal deze afdeling, in uitgebreide samenstelling, [...] de feitelijke en rechtsvragen die betrekking hebben op deze zaak alleen uiteenzetten voor zover dit nodig is voor de procedure bij het Hof van Justitie [...] [verwijzing naar nationale rechtspraak]

I. Uniewetgeving en nationale wetgeving die van toepassing is op het geschil tussen de partijen

- 7 Artikel 2, onder a), van richtlijn 2009/103 bepaalt het volgende:

„[...] nadat tussen de nationale bureaus van verzekeraars een overeenkomst tot stand is gekomen, waarbij elk nationaal bureau de afwikkeling van ongevallen waarborgt die zich op zijn grondgebied hebben voorgedaan en zijn veroorzaakt door deelneming aan het verkeer van al dan niet verzekerde voertuigen die gewoonlijk op het grondgebied van een andere lidstaat zijn gestald, overeenkomstig de eigen nationale wetgeving betreffende de verplichte verzekering”.

- 8 Artikel 10, lid 1, van richtlijn 2009/103 bepaalt het volgende:

„Elke lidstaat stelt een orgaan in of erkent een orgaan dat tot taak heeft materiële schade en lichamelijk letsel die zijn veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig of een voertuig waarvoor niet aan de in artikel 3 bedoelde verzekeringsplicht is voldaan, ten minste binnen de grenzen van de verplichte verzekering te vergoeden.

De eerste alinea doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om aan de vergoeding door dit orgaan al dan niet een subsidiair karakter te geven, noch aan het recht van de lidstaten om het verhaal te regelen tussen dit orgaan en degene of degenen die aansprakelijk is of zijn voor het ongeval en andere verzekeraars of socialezekerheidsorganen die gehouden zijn het slachtoffer ter zake van hetzelfde ongeval te vergoeden. De lidstaten mogen het orgaan evenwel niet toestaan aan de uitkering van de schadevergoeding de voorwaarde te verbinden dat het slachtoffer op enigerlei wijze aantoont dat de aansprakelijke persoon niet kan of niet wil betalen.”

- 9 Artikel 10, lid 4, van richtlijn 2009/103 bepaalt het volgende:

[Or. 3] „Iedere lidstaat past op de vergoeding door het orgaan zijn wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen toe, onverminderd elke andere regeling die voor het slachtoffer voordeliger is.”

- 10 De vierde alinea van artikel 24, lid 1, van richtlijn 2009/103 bepaalt het volgende:

„Het schadevergoedingsorgaan treedt op binnen twee maanden nadat de benadeelde zijn verzoek tot schadevergoeding heeft ingediend, maar staakt zijn optreden zodra de verzekeringsonderneming of haar schaderegelaar een met redenen omkleed antwoord op het verzoek heeft gegeven.”

- 11 De vijfde alinea van artikel 24, lid 1, luidt met betrekking tot punt c) ervan, als volgt:

„Het schadevergoedingsorgaan stelt de navolgende partijen onmiddellijk in kennis van het verzoek tot schadevergoeding, met de mededeling dat het binnen twee maanden na de indiening ervan zal optreden:

[...]

c) indien deze bekend is, de persoon die het ongeval heeft veroorzaakt.”

- 12 Artikel 24, lid 2, van richtlijn 2009/103 bepaalt het volgende:

„Het schadevergoedingsorgaan dat de benadeelde in de lidstaat van zijn woonplaats heeft vergoed, kan de uitbetaalde vergoeding verhalen op het schadevergoedingsorgaan in de lidstaat van de vestiging van de verzekeringsonderneming die de polis heeft afgesloten.

Het laatstgenoemde orgaan wordt in de rechten van degene die het ongeval heeft veroorzaakt of diens verzekeringsonderneming gesubrogeerd, ter grootte van de vergoeding die het schadevergoedingsorgaan in de lidstaat van de woonplaats van de benadeelde heeft uitgekeerd.

Elke lidstaat is verplicht deze subrogatie zoals door een andere lidstaat geregeld, te erkennen.”

- 13 Artikel 3, lid 1, van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„Wanneer een bureau verneemt dat er zich een ongeval heeft voorgedaan op het grondgebied van het land waarvoor het bevoegd is, waarin een uit een ander land afkomstig voertuig betrokken is, moet het overgaan tot een onderzoek zonder te wachten op een formele schade-eis. Het deelt, binnen de kortst mogelijke termijn, deze informatie mee aan de verzekeraar die de groene kaart of verzekeringspolis heeft uitgereikt, of bij gebreke daaraan, aan het betrokken bureau. Om het even welke nalatigheid van het bureau kan in dit opzicht er evenwel niet tegen worden ingeroepen.

Wanneer, in de loop van het onderzoek, het bureau vaststelt dat de verzekeraar van het betrokken voertuig bekend is en dat een correspondent van deze verzekeraar conform de aanbevelingen van artikel 4 werd aangesteld, bezorgt het zonder verwijl de informatie aan de correspondent voor verder vervolg.”

14 Artikel 3, lid 4, van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„Elke schade-eis moet door het bureau behandeld worden in volstrekte autonomie en overeenkomstig de wettelijke en reglementaire beschikkingen, die van kracht zijn in het land van het ongeval en die betrekking hebben op de aansprakelijkheid, de vergoeding [Or. 4] van de benadeelden en de verplichte motorrijtuigenverzekering, en, in zijn optreden, moet het bureau de belangen van de verzekeraar die de groene kaart of verzekeringspolis heeft uitgereikt of, bij ontstentenis, van het betrokken bureau, zo goed mogelijk behartigen.

Het bureau is als enige bevoegd voor alle vragen aangaande de interpretatie van de in het land van ongeval toepasselijke wetgeving, ook als deze verwijst naar wetsbepalingen van een ander land, en de afwikkeling van de schade-eis. Onder voorbehoud van laatstvermelde beschikking, en zo het daartoe uitdrukkelijk wordt uitgenodigd, licht het bureau de verzekeraar of het aanbelangende bureau in, alvorens een definitieve beslissing te nemen.”

15 Artikel 5, lid 1, van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„Wanneer een bureau of de hiertoe aangewezen lasthebber alle schade-eisen voortvloeiend uit eenzelfde ongeval heeft behandeld, richt hij per fax of e-mail, binnen een maximumtermijn van één jaar te rekenen vanaf de laatste betaling verricht ten gunste van een benadeelde, een verzoek tot terugbetaling aan het lid van het bureau dat de groene kaart of de verzekeringspolis heeft uitgereikt of, bij ontstentenis, aan het betrokken bureau zelf. Dit verzoek zal de volgende punten toelichten:

- 1.1. de bedragen uitbetaald als schadevergoedingen aan de benadeelden op basis van een minnelijke schikking of krachtens een rechtelijke beslissing;
- 1.2. de bedragen betaald voor externe diensten inherent aan de behandeling en de afwikkeling van elke schade-eis, alsook kosten die specifiek nodig zijn voor een gerechtelijke procedure, die in gelijkaardige omstandigheden ook zouden zijn opgelopen door een verzekeraar gevestigd in het land van het ongeval;
- 1.3. de behandelingsvergoeding voor het dekken van alle andere kosten, berekend volgens de regels die door de Raad van bureaus goedgekeurd zijn.

Wanneer schade-eisen voortvloeiend uit eenzelfde ongeval geen enkele schadevergoeding tot gevolg hebben gehad, kunnen de bedragen voorzien onder

punt 5.1.2 opgeëist worden alsook de minimumbehandelingsvergoeding, bepaald door de Raad van bureaus, overeenkomstig punt 5.1.3.”

16 Artikel 5, lid 4, van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„Op aanvraag van de bestemming van het verzoek tot terugbetaling, worden de bewijsstukken, waaronder ook het objectieve bewijs dat de verschuldigde schadevergoedingen werden uitbetaald aan de benadeelden, zonder verwijl bezorgd, zonder dat dit evenwel de terugbetaling mag vertragen.”

17 Artikel 6, lid 1, van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„Elk bureau waarborgt de terugbetaling van de aan zijn leden door het bureau van het land waarin het ongeval is overkomen of door de hiertoe aangestelde lasthebber opgevorderde bedragen, overeenkomstig de beschikkingen voorzien in artikel 5.

Wanneer een lid de terugbetaling die hem wordt opgevorderd niet uitvoert binnen de termijn van twee maanden voorzien in artikel 5, gaat het bureau waarbij dit lid is aangesloten zélf over tot terugbetaling volgens de hierna beschreven modaliteiten, na ontvangst van de oproep tot waarborg geadresseerd door het bureau van het land waarin het ongeval is overkomen of door de hiertoe aangewezen lasthebber.

Het bureau dat de waarborg verschuldigd is, beschikt over een termijn van één maand om de betaling te verrichten. Wanneer deze termijn verstreken is, worden van rechtswege verwijlinteressen berekend tegen een rentevoet van 12 % per jaar **[Or. 5]** vanaf de datum van de oproep tot waarborg tot de datum waarop het gevraagde bedrag door de bank van de begunstigde is ontvangen.

Deze oproep tot waarborg moet per fax of per e-mail gericht worden binnen een termijn van twaalf maanden te rekenen vanaf de verzending van het verzoek tot terugbetaling bedoeld onder artikel 5. Bij het verstrijken van deze termijn, en onverminderd de eventuele verwijlinteressen dat het zelf zou verschuldigd zijn, zal het bureau dat de waarborg verschuldigd is slechts het bedrag geëist van zijn lid vermeerderd met twaalf maanden interesten berekend tegen een rentevoet van 12 % per jaar, moeten betalen.

De oproep tot waarborg is niet meer ontvankelijk wanneer hij meer dan twee jaar na verzending van het verzoek tot terugbetaling wordt verstuurd.”

18 Artikel 10 van het Algemeen Reglement bepaalt het volgende:

„De bureaus waarop de beschikkingen van deze afdeling betrekking hebben, waarborgen de enen ten opzichte van de anderen de terugbetaling van alle bedragen, die op grond van dit Algemeen Reglement betaalbaar zijn en volgen uit gelijk welke schade-eis voortvloeiend uit gelijk welk ongeval waarbij een al dan

niet verzekerd voertuig betrokken is dat gewoonlijk is gestald op het grondgebied van de staat waarvoor elk van deze bureaus bevoegd is.”

- 19 Artikel 17, lid 4, van de Litouwse wet op de verplichte verzekering, dat uitvoering geeft aan de bepalingen van richtlijn 2009/103, bepaalt het volgende:

„Het bureau [van Litouwse motorvoertuigenverzekeraars] vergoedt de in een andere lidstaat van de Europese Unie veroorzaakte schade in overeenstemming met de wetgeving van de andere lidstaat van de Europese Unie (wiens nationale bureau van verzekeraars het Algemeen Reglement heeft ondertekend) als de verantwoordelijke wiens motorvoertuig gewoonlijk wordt gestald op het grondgebied van de Republiek Litouwen niet is gedekt door de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven [...] Het bureau betaalt tevens schadevergoeding in andere gevallen, overeenkomstig de vereisten van het Algemeen Reglement.”

- 20 Artikel 23, lid 5, van de Litouwse wet op de verplichte verzekering bepaalt het volgende:

„Na betaling van het door het schadevergoedingsorgaan van een andere lidstaat van de Europese Unie geëiste bedrag heeft het bureau het recht terugbetaling van het aldus betaalde bedrag te eisen van de verantwoordelijke die niet verzekerd is of van de verzekeraar van de verantwoordelijke.”

II. Voorwerp van het hoofdgeding

- 21 Op 20 juli 2006 vond in Duitsland een verkeersongeval plaats, waarbij een motorvoertuig Rover 420 (kentekennummer BDK 586), bestuurd door Dockeyvičius (verwerende partij) en eigendom van Dockeyvičienė (medeverwerende partij), in botsing kwam met een motorvoertuig Volkswagen Touran, bestuurd door K. Floros (kentekennummer HG-GR 850).
- 22 Uit de stukken van de zaak komt naar voren dat de medeverweerders een voertuig gebruikten dat niet voldeed aan het wettelijke vereiste van verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid voor bestuurders van motorvoertuigen.
- 23 In het door de politie van Frankfurt opgemaakte ongevallenrapport stond vermeld dat *het op de plaats van het ongeval niet mogelijk was geweest om overtuigend de omstandigheden en de oorzaken van het ongeval vast te stellen*. In dat politierapport stond beschreven dat de twee personen die bij het ongeval betrokken waren (Dockeyvičius en Floros) benadeelde partijen waren en dat beiden de verkeersvoorschriften hadden overtreden (vastgesteld was dat Floros tijdens het rijden niet voldoende [Or. 6] afstand had gehouden en tegen een ander voertuig was gebotst dat bezig was te remmen; over Dockeyvičius vermeldde het rapport dat hij zonder de nodige zorgvuldigheid te betrachten achteruit aan het rijden was.

Aan Floros en Dockeyvičius werden boetes van respectievelijk 35 EUR en 60 EUR opgelegd.

- 24 Floros heeft een vordering tot schadevergoeding ingediend bij het Duitse bureau van verzekeraars (hierna: „bureau A”). Zijn verzoek tot schadevergoeding werd afgewezen. Zoals bureau A heeft aangegeven in zijn brief aan bureau B, bestond er een geschil over de vraag of het voertuig van Floros in botsing was gekomen met de achterkant van het voertuig van Dockeyvičius terwijl deze aan het parkeren was of terwijl hij bezig was een parkeerplaats te verlaten.
- 25 Floros heeft zich tot de rechter gewend: bij een bij verstek van partijen gewezen vonnis van 27 december 2010 heeft het Landgericht (arrondissementsrechtbank) Frankfurt am Main het beroep van Floros tegen het Duitse bureau van verzekeraars ongegrond verklaard en stelde dat het beroep niet door bewijzen werd gestaafd; op 8 augustus 2011 bevestigde de 25e kamer voor civiel recht van het Landgericht Frankfurt am Main dat eerdere vonnis; bij vonnis van het Oberlandesgericht (gerechtshof) Frankfurt am Main van 31 januari 2012 werden bureau A en Floros gemaand tot een minnelijke schikking te komen die zou beantwoorden aan de eis van Floros, namelijk een betaling aan hem van het bedrag van 4 095 EUR, aangezien, naar het oordeel van het Oberlandesgericht, „de in eerste aanleg gegeven beslissing fouten bevatte die waren toe te schrijven aan een ontoereikendheid van bewijs; [...] meer bewijs is vereist. [...] indien partijen niet tot een minnelijke schikking komen, zal het nodig zijn dat de zaak opnieuw wordt behandeld door een andere rechter.”
- 26 Bureau A heeft Floros 4 095 EUR aan schadevergoeding betaald, plus 3 643,71 EUR voor de kosten van rechtsbijstand, hetgeen neerkomt op een totaalbedrag van 8 352,96 EUR. Bureau A heeft bureau B verzocht deze bedragen terug te betalen. Bureau B heeft aan het verzoek van bureau A gehoor gegeven.
- 27 Toen de medeverwerende partijen de bovengenoemde bedragen niet vergoedden, stelde bureau B (de verzoekende partij) een vordering tot vrijwaring in bij een rechter van eerste aanleg in Litouwen, waarbij het vorderde dat de medeverwerende partijen, die niet hadden voldaan aan hun verplichting om een verzekering af te sluiten en die verantwoordelijk waren voor de schade, zouden worden gelast bureau B schadeloos te stellen voor de bedragen die het aan bureau A had betaald.

III. De beslissingen van de rechter in eerste aanleg en in hoger beroep

- 28 Bij vonnis van 5 mei 2014 wees de Marijampolės rajono apylinkės teismas (arrondissementsrechtbank van Marijampolė) de vordering van bureau B tegen de medeverwerende partijen Dockeyvičius en Dockeyvičienė in haar geheel toe.
- 29 De rechter in eerste aanleg oordeelde dat alleen bureau A bevoegd was om autonoom een besluit te nemen over alle kwesties betreffende de uitlegging van de

wetgeving die van kracht is in het land waar het ongeval had plaatsgevonden en over zaken met betrekking tot afwikkeling van de schade-eis. Aangezien de verzoekende partij (bureau B) een vordering tot schadevergoeding had ingesteld tegen de persoon die verantwoordelijk was voor de opgetreden schade, en aangezien laatstgenoemde de gegrondheid van zijn aansprakelijkheid volgens het recht van de staat waar de schade was opgetreden, betwistte, was het, naar het oordeel van de rechter in eerste aanleg, de verantwoordelijkheid van de verwerende partij (medeverwerende partijen) om bewijs aan te voeren tot staving van haar stelling dat zij niet aansprakelijk is.

- 30 Bij arrest van 7 oktober 2014 wees de afdeling civiel recht van de Kauno apygardos teismas (gerechtshof van Kaunas) het hoger beroep toe dat de medeverwerende partijen hadden ingesteld, vernietigde zij de beslissing van de Marijampolės rajono apylinkės teismas van 5 mei 2014 en nam zij een nieuwe beslissing waarbij de door de verzoekende partij (bureau B) ingestelde vordering werd afgewezen.
- 31 De appelrechter stelde zich op het standpunt dat, aangezien de persoon die aansprakelijk was voor de schade niet betrokken was geweest bij de betrekkingen tussen de bureaus van verzekeraars en het schadebedrag niet aanvaardde, de door de verzoekende partij (bureau B) verschaft informatie over het feit dat het nationale bureau van verzekeraars van een andere staat schadevergoeding had betaald aan [de] benadeelde [partij] op zichzelf niet kon worden beschouwd als [Or. 7] als toereikend en betrouwbaar voor de vaststelling van de schade en de hoogte van het schadebedrag.
- 32 De appelrechter merkte ook op dat in dit type zaken de verantwoordelijkheid voor het aantonen van het schadebedrag en het oorzakelijk verband op de partij rust die een vordering tot schadeloosstelling instelt. Hij oordeelde dat het Algemeen Reglement uitsluitend ziet op de betrekkingen tussen nationale bureaus van verzekeraars en niet rechtstreeks toepasselijk is op de betrekkingen tussen nationale bureaus van verzekeraars en derden. Noch uit de Litouwse wet op de verplichte verzekering, noch uit richtlijn 2009/103, volgt dat bureau B, nadat het aan het nationale bureau van verzekeraars van de andere staat de bedragen heeft terugbetaald die dat nationale bureau als schadevergoeding had betaald, die bedragen mag verhalen op degene die de schade heeft veroorzaakt, zonder na te gaan of die bedragen gerechtvaardigd waren.

De afdeling, in uitgebreide samenstelling, beslist als volgt:

IV. Motivering en verduidelijking van het hooggerechtshof

- 33 In deze zaak verschillen de partijen in wezen van mening over de volgende punten: a) het gevolg van de betrekkingen tussen nationale bureaus van verzekeraars (in de voorliggende zaak: bureau A en bureau B) en onder andere van de terugbetaling van de kosten voor de afwikkeling van de schade-eis voor de

persoon die verantwoordelijk is voor het wegongeval of de persoon die zich niet verplicht had verzekerd; b) het te overleggen bewijs met betrekking tot de vordering tot schadevergoeding (tussen bureau B en de verantwoordelijke persoon en/of de eigenaar van het voertuig); in deze procedure rust de bewijslast op de partijen.

- 34 Opgemerkt moet worden dat het hooggerechtshof al eerder zaken heeft behandeld over gelijkaardige geschillen tussen bureau B en Litouwse staatsburgers – partijen die verantwoordelijk zijn voor een verkeersongeval en/of eigenaren van voertuigen die geen verzekering hadden afgesloten tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven – [...] [verwijzing naar nationale rechtspraak]
- 35 De belangrijkste aspecten van de ontwikkeling van de rechtspraak over dit type geschillen zijn de volgende:
- 36 *ten eerste, op grond van de bepalingen van de Litouwse wet op de verplichte verzekering moet bureau B het nationale bureau van verzekeraars van de andere staat terugbetalen, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met het Algemeen Reglement, maar ook met de wetgeving van de staat waar het ongeval plaatsvond, waarin de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven aan de orde is.*
- 37 *ten tweede, noch uit de Litouwse wet op de verplichte verzekering, noch uit richtlijn 2009/103 volgt dat bureau B, nadat het aan het nationale bureau van verzekeraars van de andere staat de bedragen heeft terugbetaald die dat nationale bureau als schadevergoeding had betaald, die bedragen mag verhalen op degene die de schade heeft veroorzaakt, zonder na te gaan of die bedragen gerechtvaardigd waren;*
- 38 *ten derde, het is aan de verzoekende partij (bureau B) om precies de inhoud aan te geven van de nationale wetgeving van de andere staat met betrekking tot de verplichte verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid en de wijze waarop zij in de praktijk wordt toegepast, en deze aan te tonen;*
- 39 *ten vierde, een vordering tot schadevergoeding kan slecht worden toegewezen als is komen vast te staan dat de verzoekende partij (bureau B) die terugbetaling vordert, dat bedrag juist heeft betaald, in overeenstemming met [Or. 8] de regelgeving waaruit haar verplichting voortvloeit en slechts voor zover de schade daadwerkelijk is veroorzaakt door het handelen van de verantwoordelijke persoon.*
- 40 *ten vijfde, het Algemeen Reglement vormt een juridische maatregel die uitsluitend ziet op de juridische betrekkingen tussen de bureaus van nationale verzekeraars en waarvan de toepassing niet automatisch gevolgen heeft voor de rechten en plichten van derden;*

- 41 *ten zesde, de verwerende partij(en) kan (kunnen) zichzelf voor de rechter verdedigen tegen bureau B (bezwaren naar voren brengen te harer/hunner verdediging) met betrekking tot de toepassing van het recht van de lidstaat waar het ongeval plaatsvond en de voorwaarden voor wettelijke aansprakelijkheid, omdat zij (de verwerende partij) niet betrokken [was] bij de betrekkingen tussen de bureaus van verzekeraars en haar mening [niet kon] geven; de nationale rechter moet die door de verwerende partij aangevoerde bezwaren onderzoeken; deze rechterlijke verplichting vloeit voort uit de rechten van verdediging van procespartijen.*
- 42 *Op basis van sommige van de aspecten van de rechtspraak van het hooggerechtshof die hiervoor in de punten 36 tot en met 41 uiteen is gezet, verwierp de appelrechter de vordering van de verzoekende partij, omdat laatstgenoemde geen oorzakelijk verband had aangetoond tussen het handelen van de verwerende partij, Dockevičius, en de door Floros geleden schade, welke de verzoekende partij uitsluitend had aangetoond door middel van verklaringen van bureau A.*
- 43 *De eiser tot cassatie (bureau B) is tegen die beslissing in beroep gegaan op grond van een onjuiste toepassing van de bepalingen van Unierecht of van de nationale wetgeving ter uitvoering van dat Unierecht. De belangrijkste argumenten van de eiser tot cassatie, die feitelijk gelijk zijn aan die welke het heeft aangevoerd in gelijkaardige geschillen met andere personen, zijn de volgende:*
- 44 *ten eerste, in andere staten die het systeem van groene kaarten gebruiken, ontstaan geen geschillen over de omstandigheden van een verkeersongeval, de aansprakelijkheid van de verantwoordelijke persoon of de omvang van de schade, zoals vastgesteld door buitenlandse bureaus van verzekeraars; de besluiten van buitenlandse bureaus van verzekeraars worden niet ter discussie gesteld; in het algemeen is het systeem gebaseerd op bevoegdheidsverdeling en wederzijds vertrouwen tussen bureaus van verzekeraars; de huidige rechtspraak van het hooggerechtshof is [...] niet met die beginselen verenigbaar;*
- 45 *ten tweede, de rechten van de persoon die verantwoordelijk is voor het verkeersongeval worden niet geschonden, aangezien hij contact kan opnemen met de bevoegde instanties van de vreemde staat die het verkeersongeval aan het onderzoeken zijn en de schade-eis afhandelen, en hun toelichting kan geven en bezwaren kan opwerpen; bovendien hebben de medeverwerende partijen helemaal geen stappen gezet om de beslissingen van de nationale rechters in Duitsland aan te vechten;*
- 46 *ten derde, het Algemeen Reglement ziet niet alleen op betrekkingen tussen bureaus van verzekeraars, maar ook tussen bureaus van verzekeraars en derden; dientengevolge zijn de verwerende partijen, aangezien bureau B overeenkomstig het Algemeen Reglement de naar behoren met bewijzen gestaafde kosten van bureau A heeft terugbetaald, verplicht om de verzoekende partij (bureau B) voor*

die bedragen schadeloos te stellen; om dezelfde redenen rust de last om de onjuistheid aan te tonen van de door het buitenlandse bureau van verzekeraars vastgestelde omstandigheden inderdaad op de verwerende partijen, alsmede de last om te bewijzen dat de schade-eis onjuist was afgehandeld.

- 47 Naar het oordeel van de afdeling, in uitgebreide samenstelling, zijn de door eiser tot cassatie (bureau B) aangevoerde argumenten als zodanig geen reden voor het niet-toepassen van de regels omtrent de uitlegging van het recht zoals deze uiteen zijn gezet in haar rechtspraak (punten 36 tot en met 41), die tevens moeten worden beschouwd als het standpunt (conclusie) van de nationale rechter dat samen met het verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie is voorgelegd [...]
- 48 Het hooggerechtshof wijst niettemin op het standpunt dat steeds door de eiser tot cassatie over deze kwestie voor de nationale rechter is ingenomen (punten 44 tot en met 46), waarover tot nu toe geen prejudiciële vraag is gesteld aan het Hof van Justitie betreffende de uitlegging van de relevante bepalingen van Unierecht. De rechten van verdediging van de verzoekende partij zouden hierdoor kunnen worden geschonden. Voorts zijn de vragen in het hoofdgeding inhoudelijk relevant en kunnen zij ook opkomen in andere lidstaten, waar, volgens de verzoekende partij, de relevante bepalingen van Unie[Or. 9]recht anders worden uitgelegd dan in Litouwen. Een helder standpunt van het Hof van Justitie in dezen is daarom zo spoedig mogelijk vereist.
- 49 Het hooggerechtshof stelt voorts dat, naar zijn oordeel, ongeacht of het Algemeen Reglement *ratione personae* ook geldt voor personen die verantwoordelijk zijn voor een verkeersongeval, dergelijke personen in beginsel niet de mogelijkheid krijgen om zichzelf passend te verdedigen tegen hetzij het nationale bureau van verzekeraars, hetzij het buitenlandse bureau van verzekeraars. Indien bureau A, alvorens een definitieve beslissing te nemen om de benadeelde partij de schade te vergoeden, niet verplicht is om de verantwoordelijke persoon ervan op de hoogte te stellen dat de schade-afhandeling is gestart en indien vervolgens bureau B geen uitgebreidere informatie hoeft te verschaffen, zou dit kunnen leiden tot schending van de rechtszekerheid [...] en van het recht op een doeltreffende bescherming in rechte, zoals vastgelegd in artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”).
- 50 In deze zaak is het van wezenlijk belang in gedachten te houden dat Dockeyvičius te allen tijde zijn wettelijke aansprakelijkheid voor het ongeval heeft betwist. Uit de stukken van de zaak valt niets anders te concluderen. Zelfs als het mogelijk zou zijn het standpunt van de eiser tot cassatie te delen, dat personen die betrokken zijn bij een verkeersongeval zich kunnen en moeten interesseren voor het onderzoek naar dat ongeval alsook voor de procedure tot afhandeling van de schade-eis, is dat niet zo eenvoudig (vanwege de tijd, de financiële kosten, de taal, enzovoorts) – aangezien de lidstaat waar hij woonachtig is, verschilt van die waar het ongeval plaatsvond – en in dit geval, nu de verwerende partij, Dockeyvičius, te

allen tijde heeft volgehouden dat hij niet schuldig was aan het verkeersongeval, zou hem een dergelijke noodzaak of verplichting om de betrokken informatie te verzamelen feitelijk niet kunnen worden opgelegd.

- 51 Daarnaast moet worden opgemerkt dat de eiser tot cassatie zelf heeft aangegeven dat hij meermaals problemen heeft ondervonden, toen hij zich tot zijn tegenhangers in andere landen richtte voor informatie over de uitlegging en de toepassing van hun nationale wetgeving. Die last op de schouders van de verwerende partij leggen, lijkt nog meer buiten proportie te zijn. De samenwerking tussen nationale bureaus van verzekeraars en de reikwijdte van die samenwerking doen derhalve een bijzonder belang vermoeden in het kader van een vordering tot schadevergoeding, zelfs als uit de tweede volzin van artikel 3, lid 4, van het Algemeen Reglement zou blijken dat slechts in de samenwerking van deze instellingen ex ante, en niet ex post, is voorzien.
- 52 Naar het oordeel van het hooggerechtshof is het hoe dan ook noodzakelijk om de persoon die mogelijk verantwoordelijk is geweest voor een verkeersongeval naar behoren in te lichten over het onderzoek naar dat ongeval en over de afhandeling van de schadevordering, omdat het die persoon is die uiteindelijk verplicht zal zijn om de schade te vergoeden die de benadeelde partij heeft geleden, waarbij de bureaus van verzekeraars in het proces van schade-afhandeling slechts een bemiddelende rol spelen. Noch richtlijn 2009/103, noch het Algemeen Reglement, bevat expliciet een dergelijk informatiemechanisme of aanwijzingen over hoe het zou moeten functioneren. Als de persoon die verantwoordelijk is voor het verkeersongeval vanaf het begin af aan adequaat was geïnformeerd over de procedure van schade-afhandeling, zouden geschillen als in deze zaak in beginsel niet langer ontstaan.
- 53 In deze zaak dient in het bijzonder ook notie te worden genomen van het feit dat bureau A de door Floros geleden schade vergoedde op basis van een minnelijke schikking. Hoewel dit in beginsel een gangbaar mechanisme is voor de afhandeling van schadeclaims, is het hooggerechtshof van oordeel dat in de eerste plaats dit inderdaad twijfel kan doen rijzen over de wettelijke aansprakelijkheid van Dockevičius, te meer daar hij niet betrokken was bij het treffen van die minnelijke schikking.
- 54 In de tweede plaats moet het treffen van die minnelijke schikking worden beschouwd als een eerder economisch dan juridisch compromis tussen de partijen bij die schikking (bureau A en Floros), dat is gesloten om de proceskosten niet verder te doen oplopen. Uit de stukken van de zaak kan de conclusie worden getrokken dat bureau A te allen tijde van mening was dat er geen grond was, feitelijk of rechtens, om de vordering van Floros toe te wijzen, in het bijzonder aangezien de schikking in kwestie werd gesloten op initiatief van de hogere Duitse rechter die de negatieve gevolgen benadrukte die zich zouden kunnen voordoen indien niet tot een schikking zou worden gekomen.

- 55 De vraag rijst dus, of in deze zaak, waarin de persoon die aansprakelijk is voor het verkeersongeval zijn aansprakelijkheid bestrijdt en het buitenlandse bureau van verzekeraars een dergelijk compromis heeft gesloten, **[Or. 10]** er ten minste een verplichting ontstaat om de kosten van rechtsbijstand terug te betalen, te meer daar, zoals reeds hierboven vermeld, die persoon geen partij was bij die schikking.

De afdeling civiel recht, in uitgebreide samenstelling, van de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, [...]

beslist als volgt:

Het Hof van Justitie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Dienen de artikelen 2, 10, leden 1 en 4, en 24, lid 2, van richtlijn 2009/103, de artikelen 3, lid 4, 5, leden 1 en 4, 6, lid 1, en 10, van het Algemeen Reglement en artikel 47 van het Handvest (samen of afzonderlijk, doch zonder beperking tot de bovengenoemde bepalingen) aldus te worden begrepen en uitgelegd, dat, wanneer
  - een nationaal bureau van verzekeraars (bureau A) schadevergoeding betaalt aan de partij die benadeeld werd door een verkeersongeval in de lidstaat waar dat bureau is gevestigd, omdat de staatsburger van een andere lidstaat die verantwoordelijk was voor de schade, niet verzekerd was tegen de wettelijke aansprakelijkheid;
  - bureau A door die schadevergoeding in de rechten van de benadeelde partij is getreden en van het nationale bureau van verzekeraars in het land van herkomst van de verantwoordelijke persoon (bureau B) terugbetaling eist van de kosten van het afhandelen van de schadeclaim;
  - bureau B, zonder een onafhankelijk onderzoek te verrichten of om nadere informatie te verzoeken, het verzoek om terugbetaling van bureau A inwilligt;
  - bureau B voor de rechter van de verwerende partijen (de aansprakelijke persoon en de eigenaar van het voertuig) vergoeding van de gemaakte kosten vordert,

de verzoekende partij in die procedure (bureau B) haar vordering tegen de verwerende partijen (de verantwoordelijke persoon en de eigenaar van het voertuig) kan baseren op uitsluitend het feit dat zij aan bureau A de gemaakte kosten heeft betaald en zij (de verzoekende partij) niet verplicht is om te bewijzen dat aan de voorwaarden voor de wettelijke aansprakelijkheid van de verwerende partij/verantwoordelijke persoon was voldaan (diens schuld, onrechtmatige handelingen, oorzakelijk verband en de omvang van

- de schade), noch verplicht is om te bewijzen dat het buitenlandse recht juist werd toegepast bij het betalen van schadevergoeding aan de benadeelde partij?
- 2) Dienen punt c) van de vijfde alinea van artikel 24, lid 1, van richtlijn 2009/103 en artikel 3, leden 1 en 4, van het Algemeen Reglement (samen of afzonderlijk, doch zonder beperking tot de bovengenoemde bepalingen) aldus te worden begrepen en uitgelegd dat bureau A, alvorens een definitieve beslissing te nemen om de schade van de benadeelde partij te vergoeden, de verantwoordelijke persoon en de eigenaar van het voertuig (indien dit niet dezelfde persoon is) op een duidelijke en begrijpelijke manier (met inbegrip van de taal waarin de informatie wordt verschaft) te informeren over het opstarten en de voortgang van het proces van schadeafhandeling en hem voldoende tijd te geven om opmerkingen te maken over, of bezwaren in te dienen tegen, het te nemen besluit om schadevergoeding te betalen en/of de hoogte van die schadevergoeding?
  - 3) Indien het antwoord op vraag 1 ontkennend is [dat wil zeggen, de verwerende partijen (de verantwoordelijke partij en de eigenaar van het voertuig) kunnen eisen dat de verzoekende partij (bureau B) bewijs overlegt of kunnen bezwaren inbrengen of twijfels uiten met betrekking tot onder andere de omstandigheden van het verkeersongeval, de toepassing van het regelgevingskader betreffende de wettelijke aansprakelijkheid van de verantwoordelijke persoon, de omvang van de schade en de wijze van berekening ervan], dienen de artikelen 2, 10, lid 1 en 24, lid 2, van richtlijn 2009/103 en de tweede alinea van artikel 3, lid 4, van het Algemeen Reglement (samen of afzonderlijk, maar zonder beperking tot de bovengenoemde bepalingen) aldus te worden begrepen en **[Or. 11]** uitgelegd, dat, niettegenstaande het feit dat bureau B, voordat een definitieve beslissing was genomen, bureau A niet om informatie had verzocht over de uitlegging van de wetgeving die van toepassing is in het land waar het verkeersongeval had plaatsgevonden en over de afhandeling van de schadeclaim, bureau A in ieder geval die informatie aan bureau B moet verschaffen, als laatstgenoemde hierom vervolgens verzoekt, samen met elke andere informatie die bureau B nodig heeft om een vordering [tot schadevergoeding] in te stellen tegen de verwerende partijen (de verantwoordelijke persoon en de eigenaar van het voertuig)?
  - 4) Indien het antwoord op vraag 2 bevestigend is (dat wil zeggen dat bureau A de verantwoordelijke persoon en de eigenaar van het voertuig moet informeren over het proces van schadeafhandeling en hun de gelegenheid moet bieden om bezwaren in te dienen met betrekking tot de aansprakelijkheid of de omvang van de schade), welke gevolgen zullen dan voortvloeien uit het verzuim van bureau A om te voldoen aan zijn informatieplicht voor:

- a) de verplichting van bureau B om het verzoek om terugbetaling van bureau A in te willigen;
  - b) de verplichting van de verantwoordelijke persoon en de eigenaar van het voertuig om bureau B schadeloos te stellen voor de kosten die het heeft gemaakt?
- 5) Dienen de artikelen 5, lid 1, en 10 van het Algemeen Reglement aldus te worden begrepen en uitgelegd dat het door bureau A als schadevergoeding aan de benadeelde partij betaalde bedrag moet worden beschouwd als een door bureau A zelf genomen niet-terugbetaalbaar risico (tenzij dat risico door bureau B is genomen), en niet als een geldelijke verplichting van de andere bij het verkeersongeval betrokken persoon, te meer met het oog op de omstandigheden van deze zaak:
- in eerste instantie verwierp het schadevergoedingsorgaan (bureau A) het verzoek tot schadevergoeding van de benadeelde partij;
  - om die reden stelde de benadeelde partij voor de rechter een vordering tot schadevergoeding in;
  - die vordering tegen bureau A werd door de lagere rechters ongegrond verklaard en zij stelden dat de vordering niet door bewijzen werd gestaafd;
  - pas bij een hogere rechter werd een minnelijke schikking getroffen tussen de benadeelde partij en bureau A, toen die rechter benadrukte dat, indien de partijen weigerden tot een minnelijke schikking te komen, de zaak zou worden terugverwezen naar een andere rechter om opnieuw te worden behandeld;
  - als rechtvaardiging voor zijn beslissing om een minnelijke schikking te treffen voerde bureau A in wezen aan dat hiermee bijkomende kosten van een voortgezette rechtszaak zouden worden vermeden;
  - in deze zaak heeft geen enkele rechter de aansprakelijkheid (schuld) vastgesteld van de bij het verkeersongeval betrokken verwerende partij?

De civiele procedure wordt geschorst totdat het Hof van Justitie uitspraak heeft gedaan.

[...]